

УДК 378:[615.851:005.336.2

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-6\(225\)-31-39](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2025-6(225)-31-39)

КОНОНЕНКО СЕРГІЙ ВОЛОДИМИРОВИЧ,

доктор філософії, доцент кафедри хірургії № 3,
Полтавський державний медичний університет,
м. Полтава, Україна

Serhii Kononenko,

PhD, Associate Professor at the Department of Surgery №3,
Poltava State Medical University,
Poltava, Ukraine

E-mail: doctorviolinist@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-9423-5104>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ЕРГОТЕРАПЕВТІВ: ІНТЕГРАЦІЯ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

А Розглянуто концепцію міждисциплінарного підходу в підготовці ерготерапевтів як ключового чинника інтеграції теорії та практики у вищій освіті. На основі аналізу сучасних міжнародних і вітчизняних досліджень обґрунтовано необхідність впровадження інтерпрофесійного навчання (IPE), симуляційних технологій і доказового підходу у формуванні професійних компетентностей майбутніх фахівців. Запропоновано структурно-функціональну модель інтеграції, що охоплює когнітивний, практичний, міжпрофесійний і рефлексивний рівні підготовки. Визначено перспективи подальших досліджень, спрямованих на стандартизацію оцінювання міжпрофесійних компетентностей, розвиток цифрових технологій і створення національної системи доказової реабілітаційної освіти.

Ключові слова: ерготерапія; міждисциплінарна освіта; інтерпрофесійне навчання; симуляційні технології; інтеграція теорії та практики; доказова освіта; професійна підготовка

INTERDISCIPLINARY APPROACH IN THE EDUCATION OF OCCUPATIONAL THERAPISTS: INTEGRATION OF THEORY AND PRACTICE

С The article substantiates the interdisciplinary approach as a strategic direction for the modernization of occupational therapy education. It emphasizes the integration of theoretical and practical components in professional training through the combination of interprofessional education (IPE), simulation-based learning, evidence-based practice, and digital innovations. Based on the analysis of recent international and national studies (Coker-Bolt, Copley, Hughesdon, Mattila, Nemec, von Zweck, and others), the research identifies that interdisciplinary education promotes the development of communication, analytical, and teamwork competencies among students, enhances their professional identity, and strengthens their readiness for clinical practice in multidisciplinary environments. The paper proposes a structural-functional model of integration that includes cognitive (theoretical), practical, interprofessional, and reflective levels of learning, ensuring a holistic approach to professional formation. Simulation technologies are highlighted as an effective means of bridging the gap between theory and practice, fostering critical thinking, ethical sensitivity, and professional confidence. The study also reveals challenges related to the lack of standardized tools for assessing interprofessional competencies, insufficient training for educators, and the limited use of digital technologies in Ukrainian occupational therapy programs. Future research directions include the development of a national framework for competence evaluation, the expansion of digital and virtual learning environments, and the creation of an evidence-based system of rehabilitation education aligned with WFOT standards to enhance the quality and sustainability of professional training in Ukraine.

Keywords: occupational therapy; interdisciplinary education; interprofessional learning; simulation technologies; integration of theory and practice; evidence-based education; professional training

Актуальність проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими практичними завданнями.

Професійна підготовка ерготерапевтів у XXI столітті зазнає глибокої трансформації, обумовленої змінами в концепції медичної та соціальної реабілітації, що поступово переходить від біомедичної до біопсихосоціальної моделі допомоги. Сучасна ерготерапія функціонує на перетині медицини, педагогіки, психології, інженерії та соціальної роботи, що зумовлює потребу у міждисциплінарному підході в освіті майбутніх фахівців. У цьому контексті актуалізується проблема інтеграції теоретичної підготовки з практичними формами навчання, що сприяють розвитку компетентностей командної взаємодії, клінічного мислення, лідерства та комунікації [1; 2].

Провідні міжнародні професійні асоціації, зокрема World Federation of Occupational Therapists (WFOT), визначають міждисциплінарну співпрацю як ключовий компонент компетентнісної моделі підготовки ерготерапевта. За даними глобального опитування WFOT, сучасні освітні програми мають бути побудовані на основі інтегрованих міжгалузевих модулів, що охоплюють не лише фундаментальні дисципліни, а й симуляційне та клінічне навчання [10]. Саме така структура забезпечує неперервність між теоретичним і практичним компонентами освіти, що дозволяє студентам ефективно адаптуватися до умов реальної клінічної практики.

Дослідження показують, що традиційні моделі підготовки, де теоретичні знання передують клінічному навчанню,

уже не відповідають потребам сучасної системи охорони здоров'я. Вони не формують достатньої готовності студентів до роботи в мультидисциплінарних командах, що включають лікарів фізичної та реабілітаційної медицини, фізичних терапевтів, логопедів, психологів і соціальних працівників [3; 4].

Тому інтерпрофесійна освіта (Interprofessional Education, IPE) розглядається як ефективна педагогічна стратегія, що формує здатність фахівців різних галузей співпрацювати в межах єдиного реабілітаційного процесу [5].

За результатами мультицентрових досліджень, упровадження спільних навчальних модулів між студентами ерготерапії, медсестринства, фізичної терапії та дієтології сприяє підвищенню рівня емпатії, комунікативної компетентності та професійної самоідентифікації [2; 4].

Особливо ефективними виявилися симуляційні сценарії, у яких моделюються реальні клінічні ситуації, що потребують колективного прийняття рішень. Під час таких занять студенти засвоюють не лише фахові навички, але й розуміють межі власної компетентності, навчаються делегувати функції та приймати спільні рішення в інтересах пацієнта [1; 6].

В умовах цифровізації освіти активного розвитку набули віртуальні симуляції та симульовані практики (simulated fieldwork), які довели свою ефективність у формуванні практичних умінь у студентів-ерготерапевтів. Такі моделі навчання дозволяють частково компенсувати дефіцит клінічних баз і зменшити навантаження на заклади охорони здоров'я, забезпечуючи при цьому високу якість підготовки [7]. Дослідження доводять, що результати студентів, які пройшли симульовану практику, є зрівняними або навіть вищими за тих, хто навчався в традиційних умовах клінічного стажування [там само; 8].

Однак ключовим викликом залишається інституційне впровадження таких підходів у систему вищої освіти України. Хоча нові державні стандарти спеціальності 227 «Терапія та реабілітація» вже передбачають міждисциплінарність і практикоорієнтованість, процес гармонізації з міжнародними вимогами ще триває. Українські заклади вищої освіти поступово адаптують свої програми, розробляючи інтегровані курси, що поєднують теорію з клінічними кейсами, симуляційними тренінгами та міжфакультетними навчальними модулями. Проте стандартизованих методів оцінювання сформованості міжпрофесійних компетентностей поки що не існує, а це утруднює моніторинг ефективності таких інновацій [9].

Особливої уваги потребує роль симуляційної освіти в підготовці до реальних клінічних практик. Як зазначають Hughesdon та ін. [5], симуляційне середовище створює безпечний простір для помилок, де студенти можуть відпрацьовувати клінічні та комунікаційні навички без ризику для пацієнта. Подібні результати демонструють дослідження Vanderzwan та ін. [9], де після участі у міждисциплінарному симуляційному модулі студенти показали статистично значуще зростання рівня самооцінки власної готовності до командної практики.

У глобальному контексті спостерігається тенденція до посилення співпраці між академічними та клінічними

установами, що дозволяє забезпечити неперервність освітнього процесу. Coker-Bolt та колеги [1] підкреслюють, що саме партнерство університетів і клінік формує основу для інтеграції наукових знань у практику, створюючи умови для розроблення спільних навчальних програм, мультидисциплінарних симуляцій і дослідницьких проєктів.

В українських реаліях актуальність цього підходу підсилюється соціальною потребою у швидкому розширенні системи реабілітації – особливо в контексті післявоєнного відновлення країни. Необхідність забезпечення висококваліфікованих фахівців, здатних діяти в мультидисциплінарних командах, диктує потребу у створенні освітніх моделей, які інтегрують теоретичні знання з практичною підготовкою та міжпрофесійною взаємодією [3; 10].

Отже, актуальність дослідження визначається не лише освітніми потребами, але й соціально-економічним запитом на формування сучасної реабілітаційної системи, що відповідає європейським стандартам. Міждисциплінарний підхід у навчанні ерготерапевтів дозволяє підготувати фахівців нового покоління – здатних мислити системно, працювати в команді, адаптуватися до швидких змін і впроваджувати інновації у практику реабілітації. Це зумовлює стратегічне значення інтеграції теорії та практики у підготовці майбутніх ерготерапевтів для України, яка вибудовує сучасну модель охорони здоров'я, зорієнтовану на відновлення функціональної незалежності людини.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій.

Проблематика міждисциплінарного підходу в підготовці ерготерапевтів, особливо в контексті інтеграції теорії та практики, протягом останнього десятиліття стала предметом численних міжнародних наукових досліджень. Аналіз літератури показує, що дослідники приділяють значну увагу інтерпрофесійній освіті (Interprofessional Education – IPE), симуляційним технологіям, інтеграції дослідницьких і клінічних компонентів, а також формуванню компетентностей спільної командної практики у майбутніх ерготерапевтів [1; 2; 4; 5].

Одним із ключових напрямів сучасних досліджень є інтерпрофесійна освіта, яка забезпечує інтеграцію фахівців різних спеціальностей у процесі навчання. За результатами Coker-Bolt та ін. [1], IPE є ефективною платформою для розвитку професійної ідентичності, формування навичок комунікації та лідерства, а також для зниження міжпрофесійних бар'єрів у клінічному середовищі. Автори підкреслюють, що саме завдяки ранній участі студентів різних напрямів (ерготерапія, фізична терапія, сестринська справа, логопедія тощо) у спільних навчальних сесіях формується готовність до командної роботи – один із базових компонентів ефективної реабілітації.

Важливим етапом розвитку цього напрямку стали дослідження Hughesdon та ін. [5] і Washington та ін. [11], які продемонстрували, що поєднання симуляційного навчання з інтерпрофесійними методами забезпечує глибшу інтеграцію теорії та практики. У їхніх експериментах брали участь студенти ерготерапії та медсестринства, які виконували спільні клінічні сценарії. Результати показали

значне підвищення рівня впевненості, взаєморозуміння між професіями, а також здатності розподіляти ролі в команді. Ці висновки співзвучні з глобальною тенденцією до розвитку симуляційно-орієнтованої освіти, яка визнається провідними університетами як ключовий складник практичної підготовки [5; 9].

J. Corpley та ін. [2] у своєму міждисциплінарному проєкті залучили студентів ерготерапії, фізичної терапії, дієтології та медсестринства до участі в симуляційних сесіях із реальними кейсами пацієнтів. Результати виявили статистично значуще зростання рівня емпатії, взаємоповаги та міжпрофесійної комунікації. Автори зазначають, що саме симуляція є ефективним містком між теоретичними знаннями та клінічною компетентністю, оскільки дозволяє створювати ситуації, максимально наближені до реальних умов лікувально-реабілітаційного процесу.

Окремий блок досліджень присвячено оцінюванню ефективності симуляційного навчання в освіті ерготерапевтів. T. Grant та ін. [3] здійснили огляд 42 наукових публікацій, у яких порівнювали традиційне клінічне навчання із симуляційними форматами. Висновки показали, що симуляційне навчання сприяє розвитку аналітичного мислення, саморефлексії, професійної етики та безпеки пацієнта. Більшість авторів наголошують, що студенти, які брали участь у симуляційних курсах, демонстрували не нижчі, а часто вищі результати за показниками комунікативних навичок, клінічних рішень і командної взаємодії.

У дослідженні K. Vanderzwan та ін. [9] підтверджено, що участь студентів ерготерапії у міждисциплінарному симуляційному модулі підвищує рівень їхньої самооцінки у спроможності до колаборативної практики. Застосована авторами модель симульованого "handoff" (передавання пацієнта між фахівцями) виявилася ефективною для формування розуміння ролі кожного члена команди. Після участі в програмі студенти повідомляли про підвищення впевненості у спільному прийнятті клінічних рішень, що підтверджує доцільність включення подібних форматів у структуру освітніх програм.

Паралельно триває обговорення інтеграції дослідницького компоненту у підготовку майбутніх фахівців [9]. K. Helgøy, T. Bonsaksen і K. Røykenes [4] наголошують, що дослідницька орієнтація в навчальних програмах ерготерапії та фізичної терапії сприяє формуванню критичного мислення та навичок доказової практики (evidence-based practice). Їхній скопінг-огляд показав, що залучення студентів до наукових проєктів й аналізу клінічних даних покращує здатність до інтеграції теоретичних знань у практичні рішення. Автори підкреслюють, що дослідницький підхід не має бути окремим курсом, а повинен наскрізно інтегруватися в усі етапи навчання.

Цікаві результати демонструє також дослідження A. Mattila [6] та ін., у якому проаналізовано ефективність віртуальної практики (simulated fieldwork) як інноваційного підходу до підготовки майбутніх ерготерапевтів. Автори доводять, що симульоване середовище дозволяє студентам закріплювати клінічні навички навіть за умов обмеженого доступу до

стаціонарних баз практики. Порівняльний аналіз показав, що академічні результати студентів, які пройшли віртуальну практику, не поступаються результатам тих, хто проходив традиційні стажування. Така модель навчання має особливе значення для країн із дефіцитом клінічних баз або в умовах воєнних і соціальних обмежень.

Von C. Zweck і R. Ledgerd [10] у глобальному опитуванні WFOT звертають увагу на дисбаланс між кількістю теоретичних курсів і годинами практичного навчання в різних регіонах світу. Вони вказують, що мінімальний стандарт WFOT (1000 годин практики) часто не виконується, а тому інтеграція симуляцій, IPE-модулів і змішаного навчання (blended learning) розглядається як реальний шлях підвищення якості освітніх програм. Отже, питання інтеграції теорії й практики стає не лише педагогічним, але й стратегічним завданням для університетів, які прагнуть міжнародної акредитації.

В українському контексті, попри активний розвиток ерготерапії як професії, наукових досліджень, що оцінюють ефективність міждисциплінарного навчання, поки що обмаль. Більшість публікацій мають описовий характер і зосереджені на адаптації міжнародних стандартів або аналізі нормативної бази. Проте окремі ініціативи – наприклад, створення міжфакультетних симуляційних центрів, участь українських викладачів у міжнародних освітніх проєктах, пілотне впровадження IPE-модулів у деяких закладах освіти – свідчать про поступове формування ґрунту для наукового осмислення теми.

Водночас дослідники, такі як E. Nemec та ін. [7], акцентують на тому, що ефективність IPE залежить не лише від форми подання матеріалу, але й від педагогічної культури викладачів, здатності забезпечити рефлексію, взаємну підтримку та конструктивний зворотний зв'язок у групах. Вони доводять, що комбінування методів активного навчання – дискусій, кейс-аналізів, рольових ігор і спільних дослідницьких завдань – сприяє глибшому засвоєнню професійних цінностей і розумінню ролі ерготерапевта у мультидисциплінарній команді.

Додатково, у дослідженні E. Yost та ін. [12] проаналізовано ефект симуляцій у модулі з інтенсивної терапії, де студенти ерготерапії взаємодіяли з майбутніми лікарями та медсестрами. Результати продемонстрували зростання усвідомлення унікальної ролі ерготерапії в реабілітаційному середовищі та формування готовності брати участь у спільному плануванні реабілітаційних втручань.

Узагальнюючи, можна виділити кілька ключових тенденцій у наукових публікаціях:

- зміщення акценту з індивідуально зорієнтованого навчання на командно-інтегроване;
- зростання ролі симуляційних технологій як інструменту безпечного формування клінічних компетентностей;
- посилення значення доказової практики та дослідницьких навичок у побудові навчальних програм;
- необхідність стандартизації критеріїв оцінювання IPE-результатів у міжнародному та національному контекстах.

Отже, попередні дослідження заклали потужне підґрунтя для розуміння того, що міждисциплінарний підхід є не просто

педагогічною інновацією, а й стратегічним інструментом модернізації підготовки ерготерапевтів. Проте у більшості країн, включно з Україною, залишається низка «білих плям»: відсутність системної оцінки ефективності ІРЕ, обмежене використання симуляцій у навчальних програмах, нестача нормативних рекомендацій щодо інтеграції теорії та практики. Саме ці аспекти становлять наукову нішу, яку має заповнити подальше дослідження.

Виділення невирішених частин загальної проблеми.

Попри значний прогрес у розвитку міждисциплінарної освіти та впровадженні інтерпрофесійного навчання (ІРЕ) в підготовку ерготерапевтів, сучасні наукові дослідження свідчать про наявність низки проблем, які залишаються невирішеними як у міжнародному, так і в українському освітньому контексті [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12]. Найочевиднішим викликом є відсутність уніфікованої моделі інтеграції теорії та практики, яка б забезпечувала послідовність і системність підготовки. Більшість університетів реалізують симуляційні та клінічні модулі за власними підходами, що призводить до значних відмінностей у структурі, тривалості та якості практичної підготовки. У деяких країнах Східної Європи теоретичний складник суттєво переважає над практичним, що знижує рівень професійної готовності випускників. Дослідження Von C. Zweck і R. Ledgerd [10] доводять, що навіть на глобальному рівні не всі освітні програми відповідають мінімальним вимогам WFOT щодо кількості практичних годин. Ця розбіжність формує системний розрив між академічними знаннями та клінічними компетентностями, а питання еквівалентності симуляційної практики реальній клінічній діяльності й досі не має чітких критеріїв і наукового підтвердження.

Ще однією проблемою є відсутність узгодженої системи оцінювання міжпрофесійних компетентностей. Як зазначають K. Hughesdon [5] і K. Vanderzwan [9], різні навчальні заклади використовують несумісні інструменти – від самооцінювання студентів до спостережень викладачів, що робить результати порівняння невалідними. У світовій практиці існують окремі шкали, такі як ICCAS або RIPLS, однак вони не враховують особливостей професії ерготерапевта й потребують адаптації до різних контекстів підготовки. Це створює труднощі для стандартизації освітнього процесу та оцінки ефективності міждисциплінарних програм.

Крім того, у сучасній науці бракує лонгітюдних досліджень, які б вивчали довгострокові ефекти міжпрофесійного навчання. Більшість наявних робіт оцінюють короткострокові результати – зміни рівня задоволеності студентів або їхню самооцінку відразу після симуляційних занять. Як наголошують E. Nemec та ін. [7], практично відсутні дані про те, як отримані під час навчання компетентності проявляються через кілька років у реальній клінічній практиці. Це ускладнює наукове обґрунтування ефективності освітніх стратегій і не дає можливості визначити, які моделі ІРЕ мають найбільшу практичну цінність.

Суттєвим недоліком залишається недостатня міжгалузева інтеграція на етапі розроблення навчальних програм. Як зазначають P. Coker-Bolt [1] і K. Helgøy [4], навчальні плани з ерготерапії часто формуються у межах окремих кафедр

без залучення фахівців із суміжних галузей – медицини, педагогіки, психології чи інженерії. Унаслідок цього освітні програми залишаються дисциплінарно обмеженими й не формують у студентів необхідного досвіду взаємодії у мультидисциплінарному середовищі. Це призводить до того, що навіть випускники з високими академічними досягненнями мають труднощі в адаптації до командної роботи в клініці.

Ще однією проблемою є обмежене використання цифрових технологій і віртуальної реальності. Незважаючи на перспективність симуляційного навчання, кількість досліджень, які комплексно оцінюють ефективність цифрових симуляцій у підготовці ерготерапевтів, залишається незначною. A. Mattila та ін. [6] свідчать, що такі технології можуть забезпечувати рівнозначні результати порівняно з традиційною клінічною практикою, проте й досі бракує методичних рекомендацій, що регламентують їхнє впровадження. Крім того, питання економічної доцільності, технічного забезпечення й педагогічної підтримки викладачів залишаються відкритими, особливо в умовах обмежених ресурсів освітніх закладів України та країн Східної Європи.

Серйозною проблемою, на яку звертають увагу E. Yost [12] і J. Copley [2], є недостатня готовність викладачів до реалізації міждисциплінарного підходу. Відсутність системи підготовки педагогічних кадрів до роботи у форматі ІРЕ призводить до того, що більшість навчальних процесів базується на традиційній ієрархічній моделі, де кожна спеціальність функціонує окремо. Це суперечить самій ідеї міжпрофесійного партнерства та знижує педагогічну ефективність спільних освітніх модулів.

В українському контексті до цих проблем додаються нормативно-методичні прогалини. Незважаючи на те, що професія ерготерапевта офіційно визнана в Україні, й досі відсутні національні стандарти міждисциплінарного навчання, методичні рекомендації щодо організації симуляційних практик і чіткі критерії оцінювання міжпрофесійних компетентностей. Окремі заклади вищої освіти запроваджують інноваційні підходи, проте їхній досвід залишається локальним і не має системного поширення. Це підкреслює необхідність створення єдиної науково-методичної бази для розвитку вітчизняної ерготерапевтичної освіти, що поєднувала б кращі міжнародні практики з урахуванням національних реалій.

Отже, невирішені частини загальної проблеми стосуються чотирьох взаємопов'язаних площин: методологічної – через відсутність цілісної моделі інтеграції теорії та практики; педагогічної – через нестачу підготовлених викладачів і стандартизованих методів оцінювання; технологічної – через недостатню цифровізацію освітнього процесу; і нормативної – через неврегульованість державних вимог до міжпрофесійної підготовки. Подолання цих бар'єрів потребує системних досліджень, координації між навчальними закладами та упровадження інноваційних освітніх стратегій, здатних забезпечити ефективну інтеграцію теорії та практики у процес підготовки ерготерапевтів нового покоління.

Мета статті: обґрунтувати та розробити концептуальну модель інтеграції теорії й практики у підготовці ерготерапевтів на засадах міждисциплінарного підходу, що забезпечує формування професійних і міжпрофесійних компетентностей відповідно до міжнародних стандартів WFOT і сучасних вимог реабілітаційної освіти України.

Викладення основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Міждисциплінарний підхід у підготовці ерготерапевтів є не лише сучасною педагогічною стратегією, а й методологічною основою формування фахівців, здатних до інтегративного мислення, співпраці та гнучкого реагування на потреби пацієнта в умовах комплексної реабілітації. Його сутність полягає у поєднанні знань і методів різних наук – медицини, психології, педагогіки, соціології, біомеханіки, інформаційних технологій – для досягнення єдиної мети: відновлення функціональної незалежності людини. В основі такої освітньої парадигми лежить ідея синергії між теоретичними знаннями та практичними навичками, що забезпечує глибше розуміння професійних процесів і формує готовність до міжпрофесійної взаємодії [1; 2; 3].

Сучасні дослідження доводять, що ефективна підготовка ерготерапевтів потребує зміщення акцентів із традиційної лекційної моделі на інтерактивні, практикоорієнтовані формати навчання. V. Washington та ін. [11] і K. Hughesdon [5] показали, що залучення студентів до інтерпрофесійних симуляцій дозволяє суттєво покращити показники командної взаємодії, впевненості у власних компетентностях і здатності ухвалювати рішення в умовах клінічної невизначеності. Симуляційні сценарії, у яких майбутні ерготерапевти працюють разом зі студентами з медсестринства, фізичної терапії, логопедії чи соціальної роботи, створюють навчальне середовище, максимально наближене до реальної клінічної практики. У таких умовах студенти не лише відпрацьовують технічні навички, а й навчаються розподіляти функції, вести міжпрофесійний діалог, аргументувати власні рішення та враховувати точку зору інших фахівців [5; 9].

Результати досліджень J. Corpley та ін. [2] доводять, що симуляційні заняття з елементами IPE формують у студентів вищий рівень емпатії, лідерських якостей і професійної саморефлексії, ніж традиційні лекційні методи. Це пояснюється тим, що активна участь у спільному вирішенні клінічних завдань сприяє глибшому усвідомленню власної ролі в мультидисциплінарній команді та важливості взаємної підтримки. Подібні результати продемонстрували і T. Grant та ін. [3], які, узагальнивши понад сорок досліджень, дійшли висновку, що симуляційні технології є не лише ефективною заміною частини клінічної практики, а й чинником, який стимулює розвиток аналітичного мислення, клінічного судження і професійної етики.

Особливої уваги заслуговує досвід застосування віртуальних симуляцій, описаний A. Mattila та ін. [6]. Автори показали, що моделі “simulated fieldwork”, засновані на використанні цифрових платформ, відеореєстрації і дистанційних інтервенцій, дозволяють формувати професійні навички навіть за відсутності фізичного доступу

до клінічних баз. Такий формат став особливо актуальним у період пандемії COVID-19, коли традиційні стажування були обмежені. Віртуальні симуляції не лише підтримали освітній процес, а й продемонстрували потенціал для подальшого розвитку цифрових компонентів у навчанні ерготерапії. За результатами цього дослідження, студенти, які брали участь у віртуальній практиці, демонстрували рівнозначні або навіть вищі показники професійної готовності порівняно з тими, хто проходив звичайну клінічну практику [6].

Науковці K. Helgøy, T. Bonsaksen, K. Røykenes [4] підкреслюють важливість поєднання навчальної діяльності з науково-дослідною. Вони доводять, що навчання, побудоване на принципах дослідницької орієнтації, формує у студентів навички доказової практики (evidence-based practice), вміння інтерпретувати наукові дані та критично оцінювати ефективність реабілітаційних методів. Такий підхід сприяє інтеграції академічної та клінічної культури, підвищує мотивацію до самоосвіти та професійного розвитку. Іншими словами, міждисциплінарність у цьому контексті проявляється не лише у співпраці між різними професіями, але й у синтезі науки, практики та освіти в єдину систему.

Дослідження K. Vanderzwan та ін. [9] підтверджують, що участь у міждисциплінарних симуляційних модулях значно підвищує самооцінку студентів щодо готовності до колаборативної практики. Після проходження симуляційного тренінгу більшість учасників демонстрували зростання впевненості у прийнятті спільних рішень, навичках комунікації та координації дій у команді. Важливо, що ці ефекти спостерігалися незалежно від рівня попереднього досвіду студентів, що свідчить про універсальність методу.

Водночас дослідники наголошують на певних обмеженнях сучасних моделей IPE. Зокрема, відсутність уніфікованої системи оцінювання ефективності таких програм ускладнює порівняння результатів між різними університетами [5; 8]. У цьому контексті заслуговує на увагу позиція Von Zweck і R. Ledgerd [10], які вказують на потребу створення глобальної структури моніторингу якості підготовки ерготерапевтів відповідно до стандартів WFOT. Така структура мала б передбачати єдині критерії для вимірювання компетентностей, пов'язаних із командною роботою, комунікацією, етичними аспектами взаємодії та клінічною самостійністю.

Український освітній простір, який нині активно інтегрується у європейський, поступово впроваджує ці принципи. Хоча більшість закладів вищої освіти перебувають на етапі становлення ерготерапевтичних програм, уже спостерігається прагнення до практикоорієнтованої освіти. Викладачі створюють симуляційні лабораторії, залучають студентів до мультидисциплінарних проєктів і партнерств із клініками. Проте залишається низка проблем, серед яких – нерівномірність доступності матеріально-технічної бази, нестача підготовлених викладачів для реалізації міждисциплінарних курсів, а також обмежена кількість клінічних баз, де можна реалізувати інтегровану практику.

Синтез міжнародного досвіду та українських ініціатив дозволяє виокремити кілька ключових напрямів інтеграції

теорії та практики. По-перше, необхідно забезпечити неперервний характер навчання, де теоретичні модулі органічно поєднуються з клінічними кейсами. Як показують P. Coker-Bolt та ін. [1], ефективна інтеграція досягається тоді, коли студенти одночасно отримують теоретичні знання і мають змогу застосовувати їх під час практичних занять. По-друге, важливо впроваджувати спільні міжпрофесійні навчальні сесії, у яких беруть участь представники кількох спеціальностей, що сприяє розвитку взаєморозуміння й колективного прийняття рішень. По-третє, варто розширювати використання симуляцій, включаючи як високореалістичні (із застосуванням манекенів і VR-технологій), так і низькоресурсні (рольові ігри, відеосценарії, спільний розбір випадків).

E. Yost та ін. [12] продемонстрували ефективність такого підходу на прикладі симуляцій у відділенні інтенсивної терапії, де студенти ерготерапії працювали разом із медиками. Вони не лише розвивали технічні навички, а й навчалися оцінювати функціональний стан пацієнта із позиції різних фахівців, що є критично важливим для мультидисциплінарної практики. Подібні навчальні формати дозволяють сформувати в студентів глибше розуміння системної природи реабілітації, де кожен учасник команди відіграє специфічну, але й взаємодоповнюючу роль.

Іншим вагомим результатом досліджень стало усвідомлення того, що міждисциплінарна освіта повинна супроводжуватись формуванням рефлексивного компонента. Неможливо досягти високого рівня міжпрофесійної взаємодії без розвитку в студентів здатності аналізувати власні дії, помилки й досвід співпраці. K. Helgøy [4] і E. Nemec та ін. [7] відзначають, що регулярна рефлексія після симуляційних занять допомагає студентам не лише покращити технічні навички, а й переосмислити своє професійне «я», зміцнити відчуття відповідальності за колективний результат і розвинути етичну чутливість.

На основі проведеного аналізу запропоновано модель інтеграції теорії та практики у підготовці ерготерапевтів, що ґрунтується на чотирьох рівнях: когнітивному, практичному, міжпрофесійному та рефлексивному. На когнітивному рівні відбувається засвоєння теоретичних знань і принципів ерготерапії. Практичний рівень передбачає відпрацювання навичок у симульованому або клінічному середовищі. Міжпрофесійний рівень реалізується через ІРЕ-модулі, де студенти взаємодіють із представниками інших спеціальностей. Нарешті, рефлексивний рівень забезпечує формування критичного мислення, самосвідомості та готовності до постійного професійного вдосконалення.

Отже, результати аналізу підтверджують, що міждисциплінарний підхід і симуляційні технології виступають ключовими чинниками підвищення якості освіти в ерготерапії. Вони дозволяють подолати розрив між теорією та практикою, створюють умови для розвитку командної компетентності, формують у студентів культуру доказового мислення та готують їх до реалій сучасної клінічної практики. Реалізація такої моделі в українській системі освіти потребує подальшої адаптації, проте вже сьогодні вона демонструє

високий потенціал у контексті євроінтеграції та побудови національної реабілітаційної системи нового покоління.

Результати дослідження. Проведене дослідження дозволило сформувати цілісне уявлення про ефективність міждисциплінарного підходу в підготовці ерготерапевтів і виявити основні механізми інтеграції теорії та практики в освітньому процесі. Аналіз сучасних публікацій і практичного досвіду провідних університетів [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12] засвідчив, що саме поєднання інтерпрофесійного навчання, симуляційних технологій і дослідницько-орієнтованого підходу створює умови для формування компетентного, гнучкого та готового до командної роботи фахівця.

Одним із ключових результатів стало обґрунтування педагогічних принципів інтегрованої підготовки, що поєднує академічні знання, практичний досвід і міжпрофесійні взаємодії. Як показали дослідження P. Coker-Bolt [1], J. Corpley [2] та K. Helgøy [4], ефективність освітнього процесу зростає тоді, коли навчальні програми будуються за логікою неперервної взаємодії між теорією та практикою. У таких моделях студенти отримують не лише знання, а й досвід їхнього застосування у клінічних умовах, що формує глибоке розуміння професійних процесів, рефлексію і відповідальність за результати своєї діяльності.

Важливим науковим результатом стало визначення найефективніших форм інтеграції теоретичного та практичного компонентів навчання. Аналіз робіт V. Washington та ін. [11], K. Hughesdon [5] і K. Vanderzwan [9] довів, що оптимальними є методи активного навчання, зокрема спільні міжпрофесійні симуляції, розбір клінічних кейсів, рольові ігри, віртуальні тренінги та командні дослідницькі завдання. Саме вони створюють умови, максимально наближені до реальної професійної практики, сприяючи розвитку клінічного мислення, комунікаційних навичок і лідерських якостей. Студенти, які брали участь у таких програмах, демонстрували підвищення впевненості, покращення командної взаємодії та здатність приймати рішення у складних клінічних ситуаціях.

Симуляційне навчання виявилось одним із центральних елементів інтеграції теорії та практики. Як довели T. Grant [3] і A. Mattila та ін. [6], симуляційні технології створюють безпечне середовище, у якому студенти можуть експериментувати, робити помилки та аналізувати їх без ризику для пацієнтів. Це середовище сприяє розвитку етичної відповідальності, клінічного судження та впевненості у власних професійних діях. Крім того, дослідження показали, що віртуальні симуляції є ефективною альтернативою традиційним клінічним практикам, особливо в умовах обмеженого доступу до стаціонарних баз. Вони забезпечують рівний доступ до практичного досвіду та дозволяють масштабувати освітній процес без втрати якості.

Аналіз освітніх практик також дозволив виокремити чинники, які визначають успішність міждисциплінарного навчання. До них належать педагогічна підготовка викладачів до реалізації ІРЕ, готовність університетів до міжфакультетної співпраці, наявність сучасної симуляційної бази та партнерств із клінічними установами. Як підкреслюють J. Corpley [2] і E. Yost та ін. [12], навчальні колективи, у яких викладачі самі

проходять міжпрофесійні тренінги, демонструють вищу ефективність освітнього процесу, оскільки педагогічна команда стає моделлю професійної співпраці для студентів.

Результати дослідження показали, що відсутність єдиних механізмів оцінювання міжпрофесійних компетентностей залишається суттєвим бар'єром у розвитку міждисциплінарної освіти. У більшості програм оцінка здійснюється фрагментарно, через самооцінку чи індивідуальні спостереження викладачів, що не дозволяє забезпечити об'єктивність. Роботи K. Hughesdon [5] і Von Zweek [10] підкреслюють потребу у створенні національної системи оцінювання, яка б включала кількісні й якісні критерії розвитку компетентностей: комунікаційні навички, командну взаємодію, критичне мислення, етичну чутливість і здатність до доказового прийняття рішень.

У межах дослідження запропоновано структурно-функціональну модель інтеграції теорії та практики у підготовці ерготерапевтів, яка поєднує когнітивний, практичний, міжпрофесійний і рефлексивний рівні навчання. На когнітивному рівні студенти засвоюють базові знання, на практичному – відпрацьовують професійні навички у симульованому середовищі, на міжпрофесійному – взаємодіють із представниками інших спеціальностей, а на рефлексивному – аналізують власний досвід і коригують стратегії поведінки. Така модель сприяє послідовному формуванню професійної компетентності та підвищенню рівня готовності до реальної клінічної практики.

Важливим висновком стало також підтвердження впливу міждисциплінарного підходу на формування професійної ідентичності. Як показують P. Coker-Bolt та ін. [1] і K. Hughesdon [5], спільне навчання з представниками інших спеціальностей формує у майбутніх ерготерапевтів не лише професійні навички, а й розуміння соціальної значущості своєї діяльності. Студенти, які беруть участь у міжпрофесійних програмах, демонструють вираженішу емпатію, толерантність, відкритість до нових ідей і готовність брати на себе відповідальність у команді.

Український контекст підтверджує актуальність і практичну цінність таких підходів. Попри коротку історію розвитку спеціальності «Ерготерапія» в Україні, вже відзначається зростання кількості університетів, які впроваджують інтегровані освітні програми, симуляційні лабораторії та партнерства з клініками. Такі ініціативи свідчать про прагнення освітньої системи адаптуватися до міжнародних стандартів і створювати умови для розвитку міжпрофесійних компетентностей. Проте подальший прогрес потребує державної підтримки, методичних рекомендацій і створення єдиної національної рамки стандартів підготовки.

Отримані результати підтверджують, що міждисциплінарний підхід і симуляційне навчання є ефективними засобами подолання розриву між теорією та практикою в освіті ерготерапевтів. Вони дозволяють підготувати фахівців, здатних до глибокого аналізу клінічних ситуацій, співпраці у команді, гнучкого мислення та постійного професійного вдосконалення. Така модель навчання створює основу для сталого розвитку реабілітаційної системи, формування

професійної культури партнерства й підвищення якості надання допомоги пацієнтам. В умовах реформування української медицини та інтеграції у європейський освітній простір ця модель стає необхідним складником національної стратегії розвитку реабілітаційної освіти.

Висновки з даного дослідження. Проведене дослідження підтвердило, що міждисциплінарний підхід у підготовці ерготерапевтів є фундаментальною умовою якісної професійної освіти, здатної відповідати сучасним викликам охорони здоров'я та реабілітації. Отримані результати показали, що інтеграція теоретичного та практичного компонентів навчання через симуляційні технології, інтерпрофесійні модулі й цифрові інструменти забезпечує не лише формування високого рівня професійних компетентностей, а й розвиток критичного мислення, емпатії, комунікації та командної взаємодії. Такий підхід дозволяє перейти від традиційної моделі підготовки, орієнтованої на передавання знань, до компетентнісної парадигми, у центрі якої – формування фахівця, здатного діяти в реальних клінічних і соціальних умовах.

Результати аналізу зарубіжних досліджень [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12] свідчать, що інтерпрофесійна освіта є ефективним інструментом інтеграції теорії та практики, оскільки створює простір для взаємного навчання, взаємоповаги та професійного діалогу між представниками різних спеціальностей. Завдяки участі в спільних навчальних модулях студенти ерготерапії розвивають навички колаборації, усвідомлюють роль інших фахівців у процесі реабілітації та навчаються координувати свої дії в команді. Симуляційні заняття як реальні, так і віртуальні виступають дієвим засобом поєднання теоретичних знань із практичним досвідом, формуючи у студентів упевненість у власних силах, готовність до самостійних рішень і відповідальність за результати своєї діяльності.

Особливої уваги заслуговує те, що симуляційна освіта створює безпечне середовище для набуття практичного досвіду, де студенти можуть експериментувати, аналізувати власні дії та вчитися на помилках без шкоди для пацієнтів. Це сприяє формуванню професійної саморефлексії, яка, за даними досліджень K. Helgøy [4] і E. Nemes та ін. [7], є ключовим механізмом перетворення знань у професійну компетентність. Симуляційне навчання, інтегроване у структуру академічних курсів, забезпечує неперервний зв'язок між теорією та практикою і дозволяє системно розвивати клінічне мислення.

Важливим результатом є також переосмислення ролі викладача у процесі підготовки ерготерапевтів. Міждисциплінарна освіта потребує від педагогів не лише високого рівня предметної експертизи, але й здатності до фасилітації командної взаємодії, модерації освітнього процесу та формування у студентів культури міжпрофесійної співпраці. Як показали J. Copley [2] і E. Yost та ін. [12], викладач, який сам має досвід роботи у мультидисциплінарних командах, ефективніше створює середовище взаємопідтримки та партнерства, сприяючи глибшому засвоєнню навчального матеріалу.

Отже, підготовка педагогів до реалізації міжпрофесійних і симуляційних форматів є стратегічним завданням освітніх інституцій.

Дослідження також засвідчило, що одним із головних викликів сучасної ерготерапевтичної освіти залишається відсутність єдиної системи оцінювання міжпрофесійних компетентностей. Розроблення стандартизованих індикаторів, що охоплюють когнітивні, поведінкові й ціннісні аспекти підготовки, є необхідною умовою для підвищення об'єктивності оцінки навчальних результатів і гармонізації українських програм з міжнародними стандартами WFOT. Така стандартизація сприятиме також розбудові єдиної системи моніторингу якості освіти у сфері терапії та реабілітації, що дозволить підвищити конкурентоспроможність українських випускників на світовому ринку праці.

Окремо необхідно наголосити на ролі цифрових технологій у трансформації освітнього процесу. Використання віртуальних симуляцій, онлайн-кейсів, телереабілітаційних платформ і цифрових засобів моніторингу пацієнтів відкриває нові можливості для гнучкої, інклюзивної та доступної освіти. Цифрова інтеграція дає змогу розширити межі навчання, поєднати студентів і викладачів із різних міст і країн, підвищити якість практичної підготовки навіть у регіонах, де відсутня достатня клінічна база. Це особливо актуально для України, де відбудова реабілітаційної інфраструктури супроводжується впровадженням телемедицинських технологій і віддалених форматів співпраці між фахівцями.

Узагальнюючи отримані результати, можна констатувати, що міждисциплінарний підхід є не лише педагогічною інновацією, а й стратегічним напрямом розвитку реабілітаційної освіти. Він дозволяє створити систему, у якій знання, практика й дослідження взаємно підсилюють одне одного, формуючи фахівця нового покоління – компетентного, відповідального, критично мислячого і відкритого до співпраці. Для української системи охорони здоров'я, що перебуває на етапі глибокої модернізації, такий підхід має надзвичайно важливе значення, адже забезпечує кадровий потенціал, здатний підтримати розбудову ефективної та пацієнтоорієнтованої реабілітаційної моделі.

Отже, міждисциплінарна підготовка ерготерапевтів стає запорукою формування професійної спільноти, зорієнтованої на партнерство, інноваційність і гуманістичні цінності. Інтеграція теорії та практики в освітньому процесі забезпечує не лише підвищення якості навчання, а й сприяє трансформації всієї системи реабілітаційної допомоги, наближаючи її до міжнародних стандартів і водночас зберігаючи національну специфіку. Отримані висновки підтверджують, що подальший розвиток ерготерапевтичної освіти в Україні має базуватися на поєднанні наукової доказовості, симуляційної практики, міжпрофесійної взаємодії та цифрових інновацій – саме ці елементи формують основу стійкої, сучасної та ефективної системи підготовки фахівців у галузі реабілітації.

Перспективи подальших розвідок. Проведене дослідження не лише узагальнило сучасні наукові підходи до міждисциплінарної підготовки ерготерапевтів, але й окреслило напрями, які потребують подальшого розвитку,

поглиблення та наукового обґрунтування. Перспективи подальших розвідок пов'язані насамперед із необхідністю формування національної науково-методичної бази, яка б забезпечила системну інтеграцію інтерпрофесійного навчання, симуляційних технологій і цифрових інструментів у підготовку фахівців з ерготерапії. Сучасні виклики у сфері охорони здоров'я, зокрема зростання потреби в реабілітаційних послугах унаслідок воєнних дій, урбанізації, старіння населення та збільшення кількості осіб із хронічними станами, зумовлюють потребу у фахівцях, здатних працювати у мультидисциплінарних командах і мислити комплексно. Це вимагає не лише адаптації існуючих освітніх програм, а й створення науково підтверджених педагогічних моделей, що забезпечують ефективну інтеграцію теорії та практики на всіх етапах професійного становлення.

Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення системи кількісних і якісних критеріїв оцінювання міжпрофесійних компетентностей, адаптованої до українського освітнього контексту. Питання стандартизації залишається відкритим, адже без єдиних індикаторів складно оцінити ефективність програм і забезпечити взаємне визнання результатів навчання між університетами в межах країни і на міжнародному рівні. Розроблення таких критеріїв потребує мультидисциплінарних досліджень, що об'єднують педагогів, клініцистів, психологів, соціологів і представників професійних асоціацій. На основі цих показників можна створити національний інструментарій для моніторингу якості освітнього процесу, який відповідатиме рекомендаціям WFOT і дозволить уніфікувати практичну підготовку в усіх закладах освіти.

Важливим напрямом подальших розвідок є емпіричне вивчення довгострокових ефектів міждисциплінарної освіти. Наявні дослідження переважно фіксують короткотермінові результати – підвищення впевненості студентів, розвиток комунікативних і аналітичних умінь, проте не дають змоги простежити, як ці компетентності трансформуються у професійну поведінку після завершення навчання. Лонгітудні дослідження, що оцінюватимуть зв'язок між типом освітньої програми та ефективністю клінічної діяльності випускників, дозволять глибше зрозуміти, які саме педагогічні стратегії мають найбільший вплив на якість реабілітаційних послуг. Такі дослідження допоможуть також визначити, які елементи ІРЕ і симуляційної освіти мають бути обов'язковими складниками навчальних планів.

Окремого наукового осмислення потребує питання підготовки викладачів до реалізації міждисциплінарного навчання. Нині спостерігається дефіцит педагогічних кадрів, які володіють методикою фасилітації командної взаємодії, організації симуляційних занять й оцінювання міжпрофесійних результатів навчання. Подальші дослідження мають бути спрямовані на розроблення системи післядипломної освіти та тренінгових програм для викладачів, які готують майбутніх ерготерапевтів. Важливим складником цієї роботи є вивчення моделей наставництва, коучингу й супервізії у міжпрофесійних командах, що забезпечують сталість професійного розвитку педагогів і підвищення якості освітнього процесу.

Перспективним напрямом є також вивчення впливу цифрових технологій і штучного інтелекту на інтеграцію теорії та практики в освіті ерготерапевтів. Віртуальні симуляції, адаптивні платформи для навчання, аналітичні системи оцінювання компетентностей, інструменти доповненої та віртуальної реальності відкривають нові можливості для створення гнучких навчальних середовищ. Подальші наукові дослідження мають зосереджуватись на тому, як саме цифрові рішення впливають на якість практичної підготовки, мотивацію студентів і розвиток професійного мислення. Важливо оцінити не лише технологічні аспекти, але й педагогічну доцільність таких інновацій, а також етичні межі їхнього використання у процесі підготовки майбутніх фахівців.

Ще одним актуальним напрямом є вивчення соціально-культурних детермінант міждисциплінарної освіти. Українська система реабілітаційної освіти формується в унікальному соціальному контексті – на перетині європейських інтеграційних процесів, військових викликів і суспільного запиту на відновлення людського потенціалу. Подальші дослідження повинні враховувати специфіку національної культури, традицій освіти та медичної практики, аби адаптація міжнародних моделей не призводила до втрати ідентичності, а навпаки – сприяла розвитку української школи ерготерапії з урахуванням локальних потреб і ресурсів.

Не менш перспективним є розвиток науково-дослідних колаборацій між українськими та зарубіжними університетами, спрямованих на порівняльне вивчення

ефективності різних моделей міжпрофесійного навчання. Такі співпраці дозволять розширити емпіричну базу, забезпечити обмін досвідом, підвищити якість досліджень і сприяти міжнародній інтеграції української ерготерапевтичної освіти. Важливим завданням майбутніх проєктів є створення спільних освітніх платформ, баз даних клінічних кейсів і дослідницьких лабораторій для моделювання нових форматів підготовки фахівців.

У стратегічній перспективі результати подальших розвідок мають сприяти побудові національної системи доказової реабілітаційної освіти, де навчальні програми, практичні модулі та наукові дослідження функціонуватимуть як взаємопов'язані елементи єдиного процесу. Це дозволить створити умови для формування нового покоління фахівців – ерготерапевтів, які мислять аналітично, діють командно, використовують наукові дані у прийнятті клінічних рішень і здатні до постійного професійного розвитку.

Отже, перспективи подальших досліджень полягають у поглибленні доказової бази міждисциплінарного підходу, розробленні національних стандартів оцінювання компетентностей, створенні програм підготовки викладачів, удосконаленні цифрових освітніх інструментів і розбудові міжнародних дослідницьких мереж. Саме ці напрями забезпечать подальшу модернізацію української ерготерапевтичної освіти, її інтеграцію у світовий науково-освітній простір і становлення як невід'ємного складника системи реабілітації людини в Україні.

References

1. Coker-Bolt, P., Doherty, R. F., Doll, J., James, L., Keehn, A., Piernik-Yoder, B., & Zakrajsek, A. G. (2022). Importance of interprofessional education for occupational therapy. *American Journal of Occupational Therapy*, 76 (Suppl. 3), 7613410250. DOI: <https://doi.org/10.5014/ajot.2022.76S3007>
2. Copley, J., Martin, R., Dix, C., Forbes, R., Hill, A., Mandrusiak, A., ... & Collins, C. (2024). Fostering collaborative practice through interprofessional simulation for occupational therapy, physiotherapy, dietetics, and nursing students. *Journal of Interprofessional Care*, 38 (3), 534-543. DOI: <https://doi.org/10.1080/13561820.2024.2303499>
3. Grant, T., Thomas, Y., Gossman, P., & Berragan, L. (2021). Simulation in occupational therapy curricula: A literature review. *Australian Occupational Therapy Journal*, 68 (2), 129-141. DOI: <https://doi.org/10.1111/1440-1630.12718>
4. Helgøy, K. V., Bonsaksen, T., & Røykenes, K. (2022). Research-based education in undergraduate occupational therapy and physiotherapy education programmes: A scoping review. *BMC Medical Education*, 22, 358. DOI: <https://doi.org/10.1186/s12909-022-03354-2>
5. Hughesdon, K., Zakrajsek, A., Washington, V. L., Seurynck, K., Myler, L., & Holt, S. (2023). Interprofessional simulation with nursing and occupational therapy students: Comparing a virtual and in-person event. *Journal of Interprofessional Education & Practice*, 32, 100660. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.xjep.2023.100660>
6. Mattila, A. M., Martin, R. M., & Deiliulis, E. D. (2020). Simulated fieldwork: A virtual approach to clinical education. *Education Sciences*, 10 (10), 272. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci10100272>
7. Nemec, E. C., Halperin, L., & Hegge, J. (2021). Interweaving teaching strategies in interprofessional education: A pilot study with graduate occupational therapy and physician assistant students. *Journal of Occupational Therapy Education*, 5 (1). DOI: <https://doi.org/10.26681/jote.2021.050114>
8. Raveendrakumar, R., Faroze, S., Rojas, D., & Langlois, S. (2021). Interprofessional education and collaborative competency development: A realist evaluation. *Journal of Occupational Therapy Education*, 5 (4). DOI: <https://doi.org/10.26681/jote.2021.050410>
9. Vanderzwan, K., Stephens, K., Preissner, K., & Kilroy, S. (2024). Determining students' self-efficacy for collaborative practice following a simulated interprofessional handoff between nursing and occupational therapy students. *Clinical Simulation in Nursing*, 79, 101637. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jecns.2024.101637>
10. Von Zweck, C., & Ledgerd, R. (2023). A global survey on occupational therapy education: Findings and implications for diploma-level education. *WFOT Bulletin*, 79 (2), 1-10. DOI: <https://doi.org/10.1080/14473828.2023.2174653>
11. Washington, V. L., Zakrajsek, A., Myler, L., Seurynck, K., Holt, S., & Scazzero, J. (2022). Blending interprofessional education and simulation learning: A mixed-methods study of an interprofessional learning experience with nursing and occupational therapy students. *Journal of Interprofessional Care*, 36 (2), 276-281. DOI: <https://doi.org/10.1080/13561820.2021.1897552>
12. Yost, E., Jacob, J., Campbell, D., Prush, N., & Smith, L. M. (2024). Enhancing student perceptions of the role of occupational therapy in the intensive care unit: An interprofessional simulation. *Journal of Occupational Therapy Education*, 8 (3). DOI: <https://doi.org/10.26681/jote.2024.080307>

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 13.10.2025